

*Vid tentamen måste varje student legitimera sig (fotolegitimation).
Om så inte sker kommer skrivningen inte att rättas.*

MED FACIT

Syftet med facit är inte att ge fullständiga svar på alla frågor utan att ge ledtrådar och hänvisningar till kurslitteraturen. Vid tentamen gäller det att kunna motivera alla svar och visa alla beräkningar.

Alla sidhänvisningar gäller till kursboken Fregert, Klas & Jonung, Lars, [2014], *Makroekonomi, Teori, politik och institutioner*, fjärde upplagan, Studentlitteratur. Hänvisningar till Föreläsningar etc gäller de föreläsningsanteckningar, som lades ut på Studentportalen under kursens gång höstterminen 2015.

TENTAMEN A/INTERNATIONELL MAKROEKONOMI, 7,5 POÄNG, 27 FEBRUARI 2016

Skrivtid: 3 timmar

Hjälpmedel: Miniräknare. Programmerbar miniräknare ska vara tömd.

ANVISNINGAR

Sätt ut skrivningsnummer, ej namn eller födelsenummer, på samtliga inlämnade ark.

Skrivningen innehåller 5 frågor. Kontrollera att samtliga frågor finns med.

Frågorna besvaras i anslutning till respektive fråga. Om utrymmet ej räcker till används baksidan av samma ark. Ytterligare extra ark finns i slutet av skrivningen. Om frågorna besvaras på dessa ark, kom ihåg att göra hänvisning till detta under respektive fråga. Kontrollera att alla inlämnade ark är hophäftade.

Observera att svar ska motiveras och att grafiska framställningar alltid ska åtföljas av förklarande text.

Endast direkt läsliga svar beaktas.

Skrivningen ger maximalt 36 poäng. För betyget Godkänd på skrivningen krävs minst 18 poäng. För betyget Väl godkänd på skrivningen krävs minst 27 poäng.

Misstänker du fel i någon tentamensfråga, v.v. kontakta skrivningsvakterna för vidare kontakt med ansvarig lärare, "från skrivstart och 60 minuter framåt".

LYCKA TILL!

Fråga 1

I landet Norddala bestäms BNP på kort sikt helt av jämvikten i det keynesianska 45-gradersdiagrammet (d.v.s. ”det keynesianska korset”). I Norddala är den autonoma konsumtionen (C_0) 40, investeringarna 100, offentliga konsumtionen 130, exporten 100 och den autonoma importen 40. Allmänheten konsumerar 90 procent av sin disponibla inkomst. Staten infordrar 50 procent av alla inkomster i skatt. Den marginella importbenägenheten är 0,05. Samtliga frågor avser vad som händer på kort sikt.

- a. (3 p) Vad är jämvikts-BNP i Norddala? Visa alla beräkningar.
- b. (2 p) Antag att jämvikts-BNP ligger 100 under potentiell BNP. Hur mycket måste den autonoma efterfrågan öka för att potentiell BNP ska nås? Visa alla beräkningar.
- c. (3 p) I det keynesianska 45-gradersdiagrammet görs flera antaganden. Redovisa de antaganden som gäller för:
- den nominella räntan;
 - hur den offentliga konsumtionen påverkas av nivån på BNP, allt annat lika;
 - hur den aggregerade efterfrågan påverkas av nivån på BNP, allt annat lika.

Facit

1.a $Y=550$

1.b Den autonoma efterfrågan måste öka med 60.

$$\Delta Y = \frac{1}{1-g} \cdot \Delta AD_{aut} \Rightarrow \Delta AD_{aut} = \Delta Y \cdot (1-g) = 100 \cdot 0,6 = 60 ; \text{ se F\&J s. 278–283.}$$

- 1.c i)** Den nominella räntan är konstant/given, d.v.s. den ändras inte per automatik i modellen; se F&J kap 14 och föreläsninganteckningar;
- ii) Den offentliga konsumtionen är oberoende av nivån på BNP; se F&J Figur 14.4 & s. 266;
- iii) Högre BNP innebär högre aggregerad efterfrågan. Sambandet bestäms av den marginella utgiftsbenägenheten; se F&J Figur 14.8 & s. 270.

Fråga 2

Landet Svedala är en sluten ekonomi. På kort sikt bestäms jämvikten i ekonomin helt av IS-LM-modellen.

- a. (3 p) Antag nu att hushållens förmögenhet ökar. Hur förväntas detta påverka BNP, ränta och storleken på de privata investeringarna i Svedala? Ditt svar ska innehålla illustrationer i lämpligt diagram och tydliga förklaringar av vad som händer och varför på samtliga relevanta marknader.
- b. (3 p) Hur skulle ditt svar i a-uppgiften förändras om Svedala istället var en liten öppen ekonomi med fri internationell kapitalrörlighet och rörlig växelkurs? Ditt svar ska innehålla illustrationer i lämpligt diagram och tydliga förklaringar av vad som händer och varför på samtliga relevanta marknader.
- c. (2 p) Diskutera hur ditt svar i a- respektive b-uppgiften skulle förändras om Svedala istället var en stor öppen ekonomi med rörlig växelkurs (som t.ex. USA). OBS! Inga grafer behövs i svaret utan en intuitiv redogörelse av effekterna räcker.

Facit

1.a En högre förmögenhet innebär mindre behov att spara likväl som större möjligheter att konsumera oavsett inkomst; konsumtionen ökar således. Ökningen av konsumtionen skiftar IS-kurvan till höger. Detta ger högre BNP och ränta. Den ökade räntan innebär minskade privata investeringar, dvs. en "crowding out"-effekt; jmf Figur 16.10 i F&J. Se även övningsuppgift 16.7.

1.b Den ökade konsumtionen skiftar IS-kurvan till höger. Det fortsatta skeendet är ekvivalent med expansiv finanspolitik; se Figur 16.20 i F&J. BNP och ränta är oförändrade. Pga. oförändrad ränta är de privata investeringarna oförändrade.

2.c BNP skulle öka, då den första uppgången i Svedalas ränta även, till viss del, skulle pressa upp världsmarknadsräntan. Detta då Svedala är en stor ekonomi som märkbart påverkar den totala aktiviteten i hela världen. Ökningen i BNP skulle bli mindre än i en sluten ekonomi, dvs. mindre än i a-uppgiften, men större än i en liten öppen ekonomi med rörlig växelkurs, dvs. större än i b-uppgiften. Detsamma gäller för investeringarna. Ökningen av räntan blir mindre än i a-uppgiften men större än i b-uppgiften; således blir minskningen av investeringarna mindre än i a-uppgiften men större än i b-uppgiften. Se F&J s. 320–321

Fråga 3

Under oljeprischockerna på 1970-talet drabbades Sverige och flera andra västländer av stagflation.

- a. (1 p) Vad menas med begreppet stagflation?
- b. (4 p) Visa och förklara utifrån MAS-SAS-AD(P)-modellen hur en oljeprischock (högre oljepris) påverkar BNP, arbetslöshet och prisnivå på kort sikt. Föreslå lämplig ackommodationspolitik som kan ta ett land med fast växelkurs tillbaka till potentiell BNP, och visa hur BNP, arbetslöshet och prisnivå förändras på medelfristig sikt efter sådan politik.
- c. (2 p) En svårighet med att i praktiken bedriva ackommodationspolitik är att ekonomisk politik har olika tidsförskjutningar, så kallade ”laggar”. Dessa brukar delas upp i ”inside lag” och ”outside lag”. Förklara vilka två olika typer av tidsförskjutningar som dessa två begrepp avser.

Facit

1.a Kombination av stigande arbetslöshet och inflation; se sid 334 i F&J.

1.b Expansiv finanspolitik kan påverka AD(P) vid fast växelkurs. I övrigt, se sid 334-336 i F&J samt föreläsningssanteckningarna.

1.c Se sid 379 i F&J.

Fråga 4

(6 p)

Redogör för hur reallöner och arbetslöshet påverkas samt förklara hur anpassningen mot jämvikt sker när man försöker sänka inflationen permanent i ett land och på ett tydligt sätt annonserar detta för allmänheten. Glöm inte att också förklara vad som sker. Gör analysen under:

- i) Adaptiva förväntningar.
- ii) Rationella förväntningar. Du kan utgå från att löner är flexibla samt att politikernas löfte om att sänka inflationen är trovärdigt.

OBS! Ange vad dina diagram och kurvor visar för något!

Facit

Se kapitel 18 i F&J, speciellt sid 355-356 och figur 18.11, samt föreläsninganteckningarna.

Fråga 5

Ge ett kortfattat men ändå klart och koncist svar på följande tre frågor. Använd endast utrymmet under respektive fråga; längre svar kommer inte att rättas! Använd inga diagram i svaren!

a. (1 p) Vad menas med inflationsgap?

Facit: Den minskning av i autonom efterfrågan som är nödvändig för att jämvikts-BNP ska sammanfalla med potentiell BNP

c. (4 p) Redogör för det typiska förloppet i den svenska devalveringscykeln.

Facit: 1. Fast växelkurs och högre inflation i Sverige än i konkurrensländerna ger kostnadskris. Detta möts av en devalvering vilken deklarerar som en engångshändelse. 2. Deklaration ej trovärdig, vilket ger fortsatt höga inflationsförväntningar. 3. Expansionsfas och överhettning pga devalveringen resulterar i för höga löneökningar. 4. Kostnadskris. 5. Devalvering. Cykeln tar ett varv till...
Se ruta 23.2, s 442–443 och föreläsninganteckningar.

c. (2 p) Den svenska 1990-talskrisen föregicks av en kraftig högkonjunktur. Ange två faktorer som bidrog till att högkonjunkturer avbröts och övergick till en ekonomisk nedgång.

Facit: Bl.a. internationell lågkonjunktur, kraftigt ökad realränta och kostnadskris; se sid 520-526 samt föreläsninganteckningarna.